

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **M. L.**
st. přísl. X
t. č. pobytem X

proti

žalované: **Policie České republiky**
Ředitelství služby cizinecké policie
sídlem Olšanská 2, P. O. BOX 78, 130 51 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 11. 2021, č. j. CPR-29968-3/ČJ-2021-930310-V237,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, Odboru cizinecké policie, ze dne 7. 10. 2021, č. j. KRPB-182145-22/ČJ-2021-060022-SVZ, jímž bylo žalobci podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) uloženo správní vyhoštění na dobu 2 roky s tím, že počátek této doby byl vymezen na okamžik, kdy uplyne doba stanovená žalobci k vycestování (dále též jen „rozhodnutí o správním vyhoštění“). Důvodem vydání rozhodnutí o správním vyhoštění byl neoprávněný pobyt žalobce.

II. Rozhodnutí správních orgánů a související skutkové okolnosti

2. Žalobce byl dne 6. 10. 2021 v Kuřimi kontrolován policejní hlídkou, v místě, kde měl vyskočit z podvozku kamionu. Žalobce nepředložil doklady totožnosti a lustrací bylo po sdělení jména žalobce zjištěno, že nemá žádné oprávnění k pobytu. Žalobce byl proto zajištěn dle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a eskortován na policejní pracoviště k dalšímu šetření. Žalobce byl následně přezajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, přičemž mu byl dočasně odebrán mj. cestovní pas, jehož kopie je založená ve správním spisu; podle tohoto dokladu byl žalobce ztotožněn.
3. Vzhledem k tomu, že žalobce na území pobýval nejméně dne 6. 10. 2021 neoprávněně, policie s ním dne 7. 10. 2021 zahájila řízení o správním vyhoštění. Podle protokolu o výsledku účastníka řízení žalobce uvedl, že z Tuniska odešel z ekonomických důvodů; 26. 9. 2021 odletěl z Tuniska do Srbska do Bělehradu s mezipřistáním v Turecku. Ze Srbska pokračoval pěšky do Rumunska, kde se na hranicích s Maďarskem dne 6. 10. 2021 schoval do podvozku návesu náhodně vybraného kamionu. Kamion se jednou zastavil v Maďarsku a po opětovném zastavení na bouchání žalobce, který byl po cestě unaven, žalobce vystoupil a byl zastaven policejní hlídkou. Myslel, že kamion jede do Rakouska, chtěl se dostat do Portugalska, tam požádat o azyl a pracovat. Žalobce nežádal v jiné zemi o azyl a nemá to ani v úmyslu. Do Tuniska se vrátit nechce. Je si vědom toho, že nemá oprávnění k pobytu na území České republiky nebo jiného členského státu EU. Rodinu, majetek či jakékoliv vazby na území České republiky nemá. K dotazu uvedl, že mu v Tunisku někdo vyhrožoval, ale nechce to rozvádět, protože tu nechce požádat o azyl. S rodinou v Tunisku je v kontaktu přes sociální síť. Je zdravý, s sebou má necelých 300 eur.
4. Rozhodnutí o správním vyhoštění bylo založeno na aplikaci § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců. Doby, po kterou nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, stanovil správní orgán na dva roky s tím, že počátek této doby stanovil podle § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců od okamžiku, kdy uplyne stanovená doba k vycestování. Správní orgán rozhodl, že se na žalobce nevztahují důvody znemožňující jeho vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců, žalobce pochází z tzv. bezpečné země původu a současně v rámci správního řízení neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být v zemi původu vystaven skutečnému nebezpečí. Své tvrzení o výhrůžce žalobce nikterak nekonkretizoval. Správní orgán se zabýval též přiměřeností rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců, přičemž vyšel z jeho výpovědí a neshledal, že by v případě žalobce bylo nutné aplikovat § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

5. Doba, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států, byla stanovena na podkladě prokázaného protiprávního jednání, kdy žalobce na území České republiky pobýval dne 6. 10. 2021, dále správní orgán přihlédl k tomu, že žalobce v úkrytu překračoval hranice i ostatních členských států Evropské unie, bez oprávnění k pobytu. Na druhou stranu správní orgán zohlednil, že žalobce na území České republiky pobýval jen velmi krátkou dobu a jde z jeho strany o první porušení právních předpisů České republiky. Doba dvou let proto správní orgán považoval za adekvátní.
6. Ze správního spisu dále vyplývá, že žalobce byl rozhodnutím ze dne 7. 10. 2021 zajištěn podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců pro účely správního vyhoštění a zvláštním rozhodnutím mu byla uložena povinnost nahradit náklady spojené se správním vyhoštěním ve výši 1 000 Kč.
7. Žalobce v odvolání ze dne 14. 10. 2021 proti rozhodnutí o správním vyhoštění uvedl, že je založeno na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a že je nedostatečně odůvodněno. Rozhodnutí o správním vyhoštění považoval za nepřiměřené a poukázal na skutečnost, že správní vyhoštění nelze realizovat, neboť by bylo v rozporu s českým právním řádem a mezinárodními závazky České republiky. Žalobce odvolání ještě doplnil dne 9. 11. 2021, nicméně v ten den mu již bylo doručeno napadené rozhodnutí.
8. Žalovaná v napadeném rozhodnutí shrnula předchozí průběh správního řízení a podstatný obsah rozhodnutí o správním vyhoštění. Uvedla, že rozhodnutí bylo vydáno na základě jednoznačných skutkových zjištění, které v napadeném rozhodnutí podrobně shrnula. Neoprávněný pobyt žalobce na území České republiky naplnil skutkovou podstatu pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Doba dvou let, po kterou žalobci nemá být povolen vstup na území členských států EU, žalovaná potvrdila jako stanovenou v zákonném rozmezí, s ohledem na závažnost vytýkaného protiprávního jednání a potřebu proporcionality rozhodnutí zcela správně v jeho první polovině. Způsob rozhodnutí koresponduje s rozhodovací praxí aplikovanou v obdobných případech, a proto bylo možné, při absenci procesních pochybení správního orgánu, rozhodnutí o správním vyhoštění potvrdit jako správné a zákonné. Dále se žalovaná vypořádala s odvolacími námitkami žalobce, jimž nepřisvědčila.

III. Žaloba a vyjádření žalované k žalobě

9. Žalobce má za to, že ve věci nebyl dostatečně zjištěn skutkový vztah ve vztahu k existenci překážek vycestování a namítal též nepřiměřenost správního vyhoštění.
10. Podle žalobce správní orgán postupoval v rozporu s § 52 správního řádu, pokud neprovedl důkazy potřebné ke zjištění stavu věci, tj. ve vztahu k obavám žalobce z návratu do země původu. Pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobce nechtěl své tvrzení, že mu v Tunisku někdo vyhrožoval, dál rozvádět, je podle žalobce otázkou, zda správní orgán následně žalobce poučil o tom, jaké následky mohou nastat v případě, že své obavy dále nerozvede, a že toto může mít zcela zásadní vliv na řízení o správním vyhoštění.
11. Žalobce se obává svého návratu do země původu z důvodu, že ze strany extrémistické rodiny jeho přítelkyně byl nucen k uzavření sňatku, který si však nepřál. Rodina dívky mu následně vyhrožovala usmrcením, pokud s dívkou sňatek neuzavře. Své obavy nesdělával nikomu dalšímu z důvodu, že by byl odsouzen celou blízkou společností. Podle žalobce není pro účely řízení o správním vyhoštění relevantní, pokud žalobce nepožádal o mezinárodní ochranu na území České republiky. Z napadeného rozhodnutí není zřejmé,

na základě jakých skutečností žalovaná dospěla k závěru o neodůvodněnosti obav a neexistenci překážek vycestování, pokud žalobce náležitě nevyslechl. Žalovaná proto porušila § 3 správního řádu, neboť nebyl zjištěn skutkový stav způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti; žalovaná neověřila své domněnky. Podle žalobce mělo dojít k aplikaci § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

12. Stanovená doba vyhoštění je podle žalobce nepřiměřeně přísná a neodpovídá porušení právních norem, kdy nedošlo k žádnému ohrožení veřejného pořádku. Dopad napadeného rozhodnutí je v rozporu s § 174a zákona o pobytu cizinců, tj. zjevně nepřiměřený, a to s ohledem na nízkou závažnost jednání žalobce a čas strávený nelegálně na území. Doba neoprávněného pobytu žalobce na území České republiky byla velmi krátká, žalobce zde pobýval jen několik hodin (tranzitoval). Žádného jiného porušení právních předpisů se žalobce nedopustil, nenarušoval veřejný pořádek, natož pak bezpečnost státu (k tomu viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2016, č. j. 5 Azs 2/2016 – 30, a ze dne 18. 6. 2015, č. j. 7 Azs 75/2015 – 34). Rovněž měla být zohledněna skutečnost, že žalobce se správním orgánem spolupracoval, uvedl svou pravou totožnost a srozumitelně a pravdivě uvedl důvody, proč opustil zemi původu. Správní řízení v jeho případě nebylo dostatečně individualizováno, správní orgán se odchýlil od své rozhodovací praxe a překročil svou diskreční pravomoc. V tomto ohledu je napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodněno.
13. Správní orgán se nezabýval tím, zda částka ve výši cca 300 euro, kterou v době vydání rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce disponoval, je dostatečná k návratu do země původu nebo do země, která bude ochotna žalobce přijmout; správní orgán by pak měl tyto své závěry podložit údaji o cenách transportu. Správní orgán také dostatečně neposoudil současná legislativní opatření omezující vstup do případných tranzitních zemí či samotné země původu v souvislosti s pandemií Covid-19 a nemohl tak bez dalšího dojít k závěru, že vycestování žadatele je možné. V napadeném rozhodnutí měly být uvedeny konkrétní možnosti návratu, aby mohl být učiněn závěr, že je možné návrat realizovat ve lhůtě dané ve správním vyhoštění.
14. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě nepovažovala žalobní body za opodstatněné, v podrobnostech odkázala na spisový materiál a odůvodnění napadeného rozhodnutí. V rámci správního řízení bylo dostatečně vypořádáno vše, co v řízení vyšlo najevo, i to, co uvedl sám žalobce. Pokud žalobce některé skutečnosti sdělit nechtěl, byť by mu mohly být ku prospěchu, nejedná se o pochybení správních orgánů, neboť informace ze života cizince nemohou správní orgány zjistit z úřední činnosti.

IV. Posouzení věci soudem

15. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 2 zákona o pobytu cizinců).
16. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť pro to byly splněny podmínky. Žalobce nařízení jednání nepožadoval (v zákonné lhůtě nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci) a žalovaný výslovně souhlasil s rozhodnutím věci bez jednání.
17. Soud se nejprve zabýval námitkou nedostatečně zjištěného skutkového stavu ve vztahu k překážkám vycestování žalobce.

18. Podle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců je policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 téhož zákona (tj. při správním vyhoštění z přechodného pobytu na území, jímž se rozumí též neoprávněné zdržování se cizince na území) povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva vnitra, zda vycestování cizince je možné. Povinnost vyžádat si závazné stanovisko však dána není mj. v situaci, kdy cizinec pochází z bezpečné země původu a kdy neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí (tj. zacházení v rozporu s čl. 3 Evropské umluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).
19. Žalobce nezpochybňoval, že by Tunisko nebylo bezpečnou zemí původu (viz § 2 bod 23 vyhlášky č. 328/2015 Sb.) a ve správním řízení neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí. Žalobce byl ve správním řízení za přítomnosti tlumočníka řádně poučen o právech účastníka řízení. V protokolu o výsledku účastníka řízení uvedl, že z Tuniska vycestoval z ekonomických důvodů. Na otázku, zda mu v případě návratu domů hrozí mučení, trest smrti, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trest anebo jiné vážné nebezpečí, žalobce uvedl: „Ano, někdo mi v Tunisku vyhrožoval, ale nechci tu požádat o azyl, a proto to nebudu dále rozvádět“. Podrobnosti týkající se obav pramenících z vyhrožování v zemi původu, které nechtěl v řízení před správními orgány rozvádět, poprvé zmínil až v podané žalobě.
20. Nejprve je třeba uvést, že není povinností správního orgánu cizince poučovat o tom, jakým konkrétním způsobem má vypovídat, či v rámci výsledku cizince provádět jakési „předhodnocení“ toho, zda jím uváděné skutečnosti jsou dostačující pro to, aby rozhodnutí o vyhoštění bylo vydáno, či nikoli. Z výpovědi žalobce, jak jsou zaznamenány v protokolu, je zřejmé, že žalobce nechtěl okolnosti týkající se výhrůžek v zemi původu uvádět. Přitom si však musel být vědom skutečnosti (viz jím podepsané listiny o usnesení tlumočníka pro účely tohoto řízení, oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění, protokol o výsledku účastníka, v němž je důvod sepsání rovněž výslovně uveden), že s ním je vedeno správní řízení o vyhoštění z členských států EU. Bylo jeho právem se rozhodnout, zda a jakým způsobem bude vypovídat. Správnímu orgánu nelze vytýkat, pokud v reakci na odpověď žalobce k dotazu na existenci nebezpečí v zemi původu, z níž bylo zřejmé, že o něm žalobce odmítá podrobněji hovořit, již další doplňující dotaz nepoložil. V řízení o správním vyhoštění je na účastníkovi, aby dostatečně konkrétně tvrdil skutečnosti týkající se důvodů, jež případně brání jeho návratu do země původu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2019, č. j. 5 Azs 276/2016 - 48, nebo ze dne 13. 12. 2018, č. j. 5 Azs 40/2017 - 28).
21. Nad rámec nutného odůvodnění lze k tvrzením žalobce obecně uvést, že důvody spočívající v obavách žalobce ze strany soukromých osob by mohly představovat skutečné nebezpečí ve smyslu § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců za podmínky, že by státní orgány tvrzené ohrožení podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu atd. V případě bezpečné země původu platí presumpce dostupnosti vnitřní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006-149), neboť možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu. To znamená, že již označením Tuniska jako bezpečné země původu se vytváří domněnka, že možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany existuje a je pak na cizinci, aby uvedl takové skutečnosti, jež by tuto domněnku vyvrátily. Takové skutečnosti však ani z žaloby nevyplývají. Nutno podotknout, že pokud žalobce svoji pasivitu v řízení před správními

orgánem snad odůvodňoval obavami, že by byl odsouzen „celou blízkou společností“, takové nebezpečí (tj. odsudky) mu mimo zemi původu důvodně nehrozilo.

22. Soud se dále zabýval námitkou nepřiměřenosti doby, na níž bylo žalobci správní vyhoštění uloženo. Podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států, až na 5 let, pobývá-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn.*
23. Jak spolehlivě vyplývá ze správního spisu, jednání žalobce mělo znaky uvedené v § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců a správní orgány postupovaly správně, pokud podle tohoto ustanovení rozhodly o jeho správním vyhoštění. Ve vztahu ke stanovení konkrétní doby, po kterou je cizinci vyhoštění uloženo, v rámci zákonného rozmezí (zde „až na 5 let“) má správní orgán prostor pro správní uvážení a úlohou soudu je přezkoumat, zda meze tohoto uvážení nebyly překročeny nebo zda toto uvážení nebylo zneužito (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 36/2019 – 31 a zde uvedenou judikaturu).
24. Žalovaná potvrdila důvody prvostupňového rozhodnutí, na nichž byl výrok o uložení doby správního vyhoštění založen. Doba dvou let byla stanovena jako odpovídající jednak s ohledem na závažnost protiprávního jednání žalobce, konkrétně s přihlédnutím ke skutečnosti, že žalobce pobýval neoprávněně nejen na území ČR, ale též na území dalších států EU bez platného oprávnění k pobytu, hranice překračoval v úkrytu a mimo oficiální hraniční přechody. Na druhé straně bylo přihlédnuto k tomu, že žalobce na území pobýval jen velmi krátkou dobu a že jde o první porušení právních předpisů ČR z jeho strany.
25. Jakkoli lze uložení vyhoštění na dobu dvou let hodnotit s ohledem na dobu, kterou žalobce na území ČR strávil neoprávněně (několik hodin, tranzitoval) jako poměrně přísné, nejde o dobu zjevně nepřiměřenou či excesivní. Krajský soud se neztotožňuje s tvrzením žalobce, že by závažnost jeho jednání byla nízká, a to i s ohledem na způsob, jakým se jej žalobce dopustil. Správní orgány pak správně přihlédly k tomu, že se jednalo o první porušení právních předpisů ČR ze strany žalobce. Skutečnost, že žalobce nenarušoval veřejný pořádek či bezpečnost státu, čímž žalobce s ohledem na odkazovanou judikaturu zřejmě mínil prostou skutečnost, že na území „pouze“ pobýval neoprávněně, nelze považovat za „samostatnou“ polehčující okolnost, k níž by mělo být přihlédnuto. Pokud by totiž žalobce veřejný pořádek či bezpečnost státu narušoval, jednalo by se o znaky jednání, které by odůvodňovaly aplikaci zcela jiného ustanovení pro uložení správního vyhoštění [§ 119 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců]. K tvrzení žalobce, že uvedl svou pravou totožnost a srozumitelně a pravdivě uvedl důvody, proč opustil zemi původu, soud uvádí, že *účastníci správních řízení by zásadně měli se správními orgány spolupracovat, a proto tuto skutečnost nelze považovat za něco mimořádného a zohledňovat ve prospěch žalobce* (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 36/2019 – 31).
26. Rozhodnutí správních orgánů má soud ve vztahu ke stanovení doby vyhoštění za dostatečně odůvodněné a zároveň nevybočující z mezí správního uvážení. Pokud žalobce uváděl, že správní řízení nebylo v jeho případě dostatečně individualizováno, s takovým (blíže neodůvodněným) tvrzením se soud neztotožnil. Námitka odchylky od rozhodovací praxe žalobce rovněž nebyla jakkoli rozvedena či doložena, soud tedy neměl prostor

k tomu, aby se její případnou důvodností podrobně zabýval. Z úřední činnosti je nicméně soudu známo (ostatně svědčí o tom i případ, jímž se správní soudy zabývaly v naposled odkazovaném rozsudku NSS, či v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019, č. j. 1 Azs 45/2019 – 28, a ze dne 25. 4. 2019, č. j. 9 Azs 52/2019 – 34), že uložení vyhoštění v řádu několika let je ukládáno i v případech, kdy lze dobu neoprávněného pobytu počítat v hodinách.

27. Žalobce napadenému rozhodnutí rovněž vytkl, že se nezabýval tím, zda 300 euro postačuje k návratu žalobce do země původu či do jiné země, která jej bude ochotna přijmout. Rovněž míní, že se žalovaná měla zabývat omezeními vstupu do cílových a tranzitních zemí v souvislosti s pandemií COVID-19. K tomu soud uvádí, že uvedené skutečnosti nejsou pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění cizince podstatné. V případě nedostatku finančních prostředků lze využít postup podle § 123a zákona o pobytu cizinců (podání žádosti o úhradu nákladů). Co se týká pandemické situace, žalobce v odvolání ani v žalobě netvrdil, že by jeho vycestování z ČR nemohlo být z tohoto důvodu uskutečněno.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

28. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí nedostatky, které mu žalobce vytýká, a proto jej bylo možné aprobovat; žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 18. ledna 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: X